ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 31ης Μαρτίου 2004 *

Στην υπόθεση Τ-20/02,

Interquell GmbH, με έδρα το Wehringen (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον G. J. Hodapp, δικηγόρο,

προσφεύγουσα,

κατά

Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα), εκπροσωπούμενου από τους G. Schneider και U. Pfleghar,

καθού,

υποστηριζομένου από την

Provimi Ltd, με έδρα το Staffordshire (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τον M. Kinkeldey, δικηγόρο,

παρεμβαίνουσα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

έτερος διάδικος στη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ, παρεμβαίνων ενώπιον του Πρωτοδικείου,

SCA Nutrition Ltd, με έδρα το Staffordshire, εκπροσωπούμενη από τον M. Kinkeldey, δικηγόρο,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως του δευτέρου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (ΓΕΕΑ) της 27ης Νοεμβρίου 2001 (υπόθεση R 264/2000-2), σχετικά με διαδικασία ανακοπής μεταξύ Interquell GmbH και SCA Nutrition Ltd,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους H. Legal, πρόεδρο, V. Tiili και M. Βηλαρά, δικαστές,

γραμματέας: I. Νάτσινας, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 17ης Δεκεμβρίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Στις 4 Ιουλίου 1996 η προσφεύγουσα υπέβαλε αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος στο Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ) (στο εξής: Γραφείο), δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), όπως ο κανονισμός αυτός έχει τροποποιηθεί.

2 Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είναι ένα μικτό σημείο, λεκτικό και εικονιστικό, όπως παρατίθεται κατωτέρω:

3 Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος υπάγονται στην κλάση 31 υπό την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας σχετικά με τη διεθνή κατάταξη των προϊόντων και των υπηρεσιών για την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως αυτός έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και αντιστοιχούν στην ακόλουθη περιγραφή: «τροφές για σκύλους».

4 Η αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος δημοσιεύθηκε στο *Δελτίο κοινοτικών σημάτων* αριθ. 29/98, της 20ής Απριλίου 1998.

5 Στις 20 Ιουλίου 1998 η εταιρία SCA Nutrition Ltd άσκησε ανακοπή δυνάμει του άρθρου 42, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94. Ο προβαλλόμενος λόγος προς στήριξη της ανακοπής ήταν, ιδίως, ο κίνδυνος συγχύσεως, κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 μεταξύ του ζητούμενου σήματος και των δύο προγενεστέρων σημάτων που έχουν ως εξής:

— του λεκτικού σήματος, όπως αυτό παρατίθεται κατωτέρω, καταχωρισμένου στο Ηνωμένο Βασίλειο υπό τον αριθ. 1 573 085

HAPPIDOG

— του εικονιστικού και λεκτικού σήματος, όπως αυτό παρατίθεται κατωτέρω, καταχωρισμένου στο Ηνωμένο Βασίλειο υπό τον αριθ. 1 128 306

6 Τα προϊόντα για τα οποία έχουν καταχωριστεί τα προγενέστερα σήματα υπάγονται στην κλάση 31 υπό την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας και αντιστοιχούν επίσης σε τροφές για σκύλους.

7 Με την από 9 Φεβρουαρίου 2000 απόφασή του το τμήμα ανακοπών του Γραφείου δέχθηκε την ανακοπή και, κατά συνέπεια, αρνήθηκε τη ζητούμενη καταχώριση σήματος, λόγω της ομοιότητάς του με το προγενέστερο λεκτικό σήμα αριθ. 1 573 085 και της ταυτότητας των προϊόντων τα οποία προσδιορίζουν τα δύο σήματα, πράγμα το οποίο υπάρχει κίνδυνος να δημιουργήσει σύγχυση στο κοινό του Ηνωμένου Βασιλείου, όπου προστατεύεται το προγενέστερο σήμα.

8 Στις 13 Μαρτίου 2000 η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γραφείου, δυνάμει του άρθρου 59 του κανονισμού 40/94, κατά της αποφάσεως του τμήματος ανακοπών.

9 Η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε με απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2001 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση) του δευτέρου τμήματος προσφυγών, που κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 30 Νοεμβρίου 2001.

10 Το τμήμα προσφυγών θεώρησε ότι η απόφαση του τμήματος ανακοπών ήταν βάσιμη. Στην ουσία, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι υφίσταται κίνδυνος συγχύσεως του ενδιαφερομένου κοινού στο Ηνωμένο Βασίλειο λόγω της ταυτότητας των προϊόντων τα οποία προσδιορίζει το κατατεθέν σημείο και το προηγούμενο λεκτικό σήμα αριθ. 1 573 085 και λόγω του ότι τα δύο αυτά συγκρουόμενα σήματα παρουσιάζουν πολύ μεγάλη εννοιολογική και οπτική ομοιότητα.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

11 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 30 Ιανουαρίου 2002 η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.

12 Με έγγραφο της 21ης Ιουνίου 2002 το Γραφείο δήλωσε ότι το προγενέστερο λεκτικό σήμα αριθ. 1 573 085 είχε διαγραφεί από το βρετανικό μητρώο σημάτων λόγω λήξεως της ισχύος του, ζήτησε δε την αναστολή της διαδικασίας μέχρις ότου αποφανθεί η αρμόδια υπηρεσία επί του αιτήματος επανεγγραφής το οποίο υπέβαλε SCA Nutrition. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα εξέφρασε την αντίθεσή της, το αίτημα αναστολής της διαδικασίας απορρίφθηκε.

13 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία στις 19 Αυγούστου 2002 η εταιρία Provimi Ltd, δικαιούχος του προγενέστερου λεκτικού σήματος HAPPIDOG από τις 8 Ιουλίου 2002 κατόπιν σχετικής εκχωρήσεως, ζήτησε να παρέμβει υπέρ του Γραφείου. Με διάταξη του προέδρου του πέμπτου τμήματος της 16ης Οκτωβρίου 2002 έγινε δεκτό το αίτημα της Provimi, στην οποία επετράπη να υποβάλει τις παρατηρήσεις της κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, σύμφωνα με το άρθρο 116, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου.

14 Η SCA Nutrition και το Γραφείο κατέθεσαν υπομνήματα απαντήσεως στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 28 και στις 29 Αυγούστου 2002. Με το υπόμνημά της η SCA Nutrition διευκρινίζει ότι η εθνική καταχώριση του προγενέστερου λεκτικού σήματος 1 573 085 ανανεώθηκε στις 10 Ιουνίου 2002, πριν από την εκχώρηση του εν λόγω σήματος στην εταιρία Provimi στις 8 Ιουλίου του ιδίου έτους.

15 Με έγγραφο της 4ης Δεκεμβρίου 2003, οι SCA Nutrition και Provimi πληροφόρησαν το Πρωτοδικείο ότι δεν θα παρίσταντο στην επ' ακροατηρίου συζήτηση που καθορίστηκε να διεξαχθεί στις 17 Δεκεμβρίου 2003.

16 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·

— να καταδικάσει το Γραφείο στα δικαστικά έξοδα.

17 Το Γραφείο ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

18 Η SCA Nutrition ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

19 Η προσφεύγουσα επικαλείται, στην ουσία, δύο λόγους προς στήριξη της προσφυγής της, που στηρίζονται στην παράβαση, πρώτον του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 και, δεύτερον, του άρθρου 12 του κανονισμού αυτού.

20 Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι το δικόγραφο της προσφυγής, καθόσον παραπέμπει συνολικά στα επιχειρήματα που περιλαμβάνονται στα έγγραφα που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας, οπότε δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη (απόφαση του Πρωτοδικείου της 7ης Νοεμβρίου 1997, Τ-84/96, Cipeke κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-2081, σκέψη 33).

Επί της παραβάσεως του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94

Επιχειρήματα των διαδίκων

21 Κατ' αρχάς, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι, όσον αφορά τροφές για σκύλους, η έκφραση «happy dog» είναι περιγραφική, καθόσον προσδιορίζει την ποιότητα και τον προορισμό των εν λόγω τροφών. Πράγματι, ο συνδυασμός αυτός εκφράζει με κατανοητό για το κοινό τρόπο, ειδικότερα για το κοινό του Ηνωμένου Βασιλείου, ότι, λόγω της συνθέσεώς της, η τροφή είναι τόσο υγιής και νόστιμη ώστε, μετά την κατανάλωσή της, ο σκύλος είναι υγιής και, επομένως, ευτυχής.

22 Η ανάλυση αυτή, στην οποία δεν προέβη το τμήμα προσφυγών, είναι αναγκαία για τον προσδιορισμό της εκτάσεως της προστασίας του προγενέστερου λεκτικού σήματος και για την εξακρίβωση του αν το ζητούμενο σήμα καλύπτεται ή όχι από την εν λόγω προστασία.

23 Κατά την προσφεύγουσα, ο περιγραφικός χαρακτήρας της εκφράσεως «happy dog» εξηγεί το ότι η SCA Nutrition δεν μπόρεσε να επιτύχει την καταχώριση του λεκτικού σήματός της στο Ηνωμένο Βασίλειο παρά μόνο τροποποιώντας έναν από τους προαναφερθέντες όρους και παραθέτοντας τον ένα ως συνέχεια του άλλου, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό μια γραμματικά εσφαλμένη έκφραση. Όμως, η προστασία ενός τέτοιου σήματος είναι περιορισμένη μόνο στις περιπτώσεις κινδύνου συγχύσεως με ταυτόσημα σημεία. Η αποδοχή μιας

αντίθετης λύσεως θα ισοδυναμεί με παρεμπόδιση των επιχειρηματιών να χρησιμοποιούν στα σημεία τους, παράλληλα με άλλα στοιχεία που προσδίδουν διακριτικό χαρακτήρα στα εν λόγω σημεία, όρους γραμματικά ορθούς αλλά περιγραφικούς, τούτο δε λόγω της φωνητικής ομοιότητας με σήμα αποτελούμενο, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, από μια γραμματικώς εσφαλμένη παραλλαγή των όρων αυτών.

24 Όσον αφορά τη σύγκριση των συγκρουόμενων σημείων, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι αυτά δεν είναι παρόμοια από οπτικής πλευράς. Συναφώς, το τμήμα προσφυγών δεν εξέτασε τα εικονιστικά στοιχεία του ζητούμενου σήματος, τα οποία είναι τα μόνα που παρέχουν τη δυνατότητα καταχωρίσεως του εν λόγω σήματος. Επιπλέον, το τμήμα προσφυγών παρέβη επίσης το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 θεωρώντας ότι, από τυπογραφικής απόψεως, τα αντικρουόμενα σημεία παρουσιάζουν σημαντική ομοιότητα, ενώ η τυπογραφική παρουσίαση του ζητούμενου σήματος έχει προφανώς υποστεί κάποια επεξεργασία.

25 Εξάλλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι η έκταση της προστασίας του προγενέστερου λεκτικού σήματος είναι πολύ περιορισμένη, το συμπέρασμα περί της υπάρξεως κινδύνου συγχύσεως μεταξύ των εν λόγω σημείων δεν μπορεί να στηρίζεται σε μια φωνητική ομοιότητα μεταξύ τους.

26 Το Γραφείο παρατηρεί ότι η συλλογιστική της προσφεύγουσας συνίσταται σε αφαίρεση του συστατικού στοιχείου «happy dog» από το κάθε επίμαχο σήμα, έτσι ώστε να απομένει, στην περίπτωση του ζητούμενου σήματος, ένα μόνο εικονιστικό στοιχείο και, στην περίπτωση του προγενέστερου σήματος, το ίδιο το γεγονός της παραθέσεως των όρων «happy» και «dog», του ενός μετά τον άλλο, καθώς και τη χρησιμοποίηση του γράμματος «i» αντί του «y» όσον αφορά τον πρώτο από τους προαναφερθέντες όρους. Κατά το Γραφείο, η συλλογιστική αυτή οδηγεί την προσφεύγουσα να ισχυριστεί, εσφαλμένα, ότι από τη σύγκριση των «απομενόντων» συστατικών στοιχείων προκύπτει ότι τα επίμαχα σημεία είναι υπερβολικά διαφορετικά μεταξύ τους για να μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως.

27 Το καθού αμφισβητεί την εν λόγω επιχειρηματολογία καθόσον με αυτήν δεν λαμβάνεται υπόψη η συνολική εντύπωση που δίδει καθένα από τα σήματα και καθόσον στηρίζεται στην εσφαλμένη βάση κατά την οποία το συστατικό στοιχεία «happy dog» είναι περιγραφικό έναντι των σχετικών προϊόντων.

28 Όμως, αφενός, με μια συνολική εκτίμηση των εν λόγω σημείων μπορεί να συναχθεί ότι αυτά είναι ταυτόσημα τόσο από εννοιολογικής όσο και από ακουστικής πλευράς, δεδομένου ότι οι μόνες οπτικού χαρακτήρα διαφορές δεν αρκούν για να αποκλειστεί ο κίνδυνος συγχύσεως λαμβανομένης υπόψη της ταυτότητας των σχετικών προϊόντων.

29 Αφετέρου, ένα λεκτικό σύμπλεγμα δεν μπορεί να θεωρηθεί ως περιγραφικό παρά μόνο υπό την προϋπόθεση ότι το οικείο κοινό το αντιλαμβάνεται εξ αρχής ως ένδειξη του είδους του προϊόντος, του περιεχομένου του, του προορισμού του, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει στην περίπτωση του λεκτικού συμπλέγματος «happy dog», το οποίο συνιστά, όσον αφορά τις τροφές για σκύλους, το πολύ ένα σήμα το οποίο απλώς δημιουργεί κάποιες σκέψεις. Πράγματι, το να γίνεται λόγος για έναν «ευτυχή» ή «ικανοποιημένο» σκύλο δεν έχει άμεση σχέση με τα εν λόγω προϊόντα.

30 Αφού υπενθύμισε ότι ο ρόλος του Πρωτοδικείου είναι να προβαίνει σε έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων των τμημάτων προσφυγών, οι οποίες δεν μπορούν να ακυρώνονται παρά μόνο στις περιπτώσεις τις οποίες το οικείο τμήμα σαφώς έσφαλε κατά τη νομική εκτίμηση των διαπιστωμένων πραγματικών περιστατικών, η SCA Nutrition διατείνεται ότι ορθά το δεύτερο τμήμα προσφυγών συνήγαγε εν προκειμένω την ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως.

31 Η ως άνω εταιρία υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα, διατεινόμενη ότι η προστασία του σήματος HAPPIDOG περιορίζεται μόνο στις περιπτώσεις κινδύνου συγχύσεως με ταυτόσημα σημεία, ερμηνεύει εσφαλμένα το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, το οποίο δεν προβαίνει σε διάκριση μεταξύ των λεκτικών σημάτων, προβλέποντας ιδιαίτερη μεταχείριση

για τα σήματα που συντίθενται με βάση γνωστές λέξεις. Επιπλέον, το λεκτικό σύμπλεγμα «happy dog» δεν μπορεί να θεωρηθεί ως περιγραφικό έναντι της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, C-383/99 P, Procter & Gamble κατά ΓΕΕΑ (Συλλογή 2001, σ. I-6251). Η ως άνω επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας επί του περιγραφικού χαρακτήρα της εκφράσεως «happy dog» είναι κατά τα λοιπά αντιφατική προς το ίδιο το αίτημά της περί καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος.

32 Η SCA Nutrition διατείνεται επίσης ότι, και αν ακόμη υποτεθεί ότι το πεδίο προστασίας του προγενέστερου λεκτικού σήματος είναι πολύ περιορισμένο, υφίσταται πράγματι εν προκειμένω κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ των αντικρουόμενων σημείων. Τα σημεία αυτά είναι ταυτόσημα από ακουστικής πλευράς και εξαιρετικά παρόμοια από οπτικής πλευράς. Συναφώς, το εικονιστικό στοιχείο του ζητούμενου σήματος, που αντιστοιχεί σε μια τρέχουσα στον διαφημιστικό τομέα γραφιστική σχεδίαση, δεν έχει αυτοτελή σημασία, κατά την SCA Nutrition, οπότε οι καταναλωτές θα το αντιληφθούν ως παραλλαγή του προγενέστερου σήματος. Επιπλέον, η εννοιολογική ομοιότητα δημιουργεί οπωσδήποτε κίνδυνο συγχύσεως μεταξύ των αντικρουόμενων σημείων, λαμβανομένης υπόψη της ταυτότητας των σχετικών προϊόντων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

33 Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, κατόπιν ανακοπής του δικαιούχου προγενέστερου σήματος, το ζητούμενο σήμα δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση «εάν, λόγω του ταυτοσήμου του ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών που προσδιορίζουν τα δύο σήματα, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού της εδαφικής περιοχής στην οποία απολαύει προστασίας το προγενέστερο σήμα. Ο κίνδυνος σύγχυσης περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισης με το προγενέστερο σήμα». Εξάλλου, κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο α', περίπτωση ii, του κανονισμού 40/94, ως προγενέστερα σήματα νοούνται τα σήματα τα οποία έχουν κατατεθεί πριν από την ημερομηνία της αιτήσεως κοινοτικού σήματος.

34 Πρέπει να σημειωθεί, κατ' αρχάς, ότι η γενική διατύπωση της προαναφερθείσας διατάξεως καταρρίπτει την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας που περιορίζει την προστασία ορισμένων λεκτικών σημάτων, όπως του προγενέστερου σήματος HAPPIDOG, μόνο στις περιπτώσεις κινδύνου συγχύσεως με ταυτόσημα σήματα. Από το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 προκύπτει ότι όλα τα νομίμως καταχωρισμένα σήματα προστατεύονται όχι μόνο σε περίπτωση ταυτότητας αλλά και σε περίπτωση ομοιότητας μεταξύ του προγενέστερου σήματος και του σημείου του οποίου ζητείται η καταχώριση ως σήματος και μεταξύ των καθοριζομένων προϊόντων ή υπηρεσιών.

35 Στη συνέχεια πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο κίνδυνος συγχύσεως έναντι του κοινού, ο οποίος αποτελεί προϋπόθεση της εφαρμογής του προαναφερθέντος άρθρου και ο οποίος ορίζεται ως ο κίνδυνος να πιστέψει το κοινό ότι τα σχετικά προϊόντα ή υπηρεσίες προέρχονται από την ίδια επιχείρηση ή, ενδεχομένως, από συνδεόμενες μεταξύ τους οικονομικώς επιχειρήσεις [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-39/97, Canon, Συλλογή 1998, σ. I-5507, σκέψη 29, και της 22ας Ιουνίου 1999, C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, Συλλογή 1999, σ. I-3819, σκέψη 17· απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Οκτωβρίου 2002, T-104/01, Oberhauser κατά ΓΕΕΑ — Petit Liberto (Fifties), Συλλογή 2002, σ. II-4359, σκέψη 25], πρέπει να εκτιμάται συνολικώς, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών παραγόντων της συγκεκριμένης υποθέσεως (προαναφερθείσες αποφάσεις Canon, σκέψη 16, Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 18, και Fifties, σκέψη 26).

36 Η συνολική αυτή εκτίμηση συνεπάγεται κάποια αλληλεξάρτηση των λαμβανομένων υπόψη παραγόντων και, ιδίως, την ομοιότητα των σημάτων καθώς και την ομοιότητα των προσδιοριζόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών. Έτσι, μια ελαφρά ομοιότητα μεταξύ των προσδιοριζόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών μπορεί να αντισταθμίζεται από μια έντονη ομοιότητα μεταξύ των σημάτων και αντιστρόφως (προαναφερθείσες αποφάσεις Canon, σκέψη 17, Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 19, και Fifties, σκέψη 27).

37 Επιπλέον, ο τρόπος με τον οποίο ο μέσος καταναλωτής των επίμαχων προϊόντων ή υπηρεσιών αντιλαμβάνεται τα σήματα έχει καθοριστική σημασία για τη συνολική εκτίμηση του κινδύνου συγχύσεως. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η φύση των σχετικών προϊόντων (τροφές για σκύλους), που είναι ήδη

τρέχουσας καταναλώσεως, και του γεγονότος ότι το προγενέστερο λεκτικό σήμα έχει καταχωριστεί και προστατεύεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, το ενδιαφερόμενο κοινό σε σχέση με το οποίο πρέπει να πραγματοποιηθεί η εξέταση του κινδύνου συγχύσεως αποτελείται από τον μέσο καταναλωτή του κράτους μέλους αυτού. Όμως, ο μέσος καταναλωτής, ο οποίος θεωρείται ότι έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος, αντιλαμβάνεται ένα σήμα ως μια ολότητα και δεν επιδίδεται σε εξέταση των διαφόρων λεπτομερειών του (απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-251/95, SABEL, Συλλογή 1997, σ. I-6191, σκέψη 23· προαναφερθείσες αποφάσεις Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 25, και Fifties, σκέψη 28). Εξάλλου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το στοιχείο ότι ο μέσος καταναλωτής σπανίως έχει τη δυνατότητα να προβαίνει σε άμεση σύγκριση των διαφόρων σημάτων, αλλά είναι αναγκασμένος να εμπιστεύεται την ατελή εικόνα τους που έχει συγκρατήσει στη μνήμη του (προαναφερθείσα απόφαση Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 26).

38 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να πραγματοποιηθεί σύγκριση, αφενός, των σχετικών προϊόντων και, αφετέρου, των συγκρουόμενων σημείων.

39 Οι διάδικοι συμφωνούν ότι τα προϊόντα τα οποία προσδιορίζουν τα συγκρουόμενα σημεία είναι ταυτόσημα.

40 Όσον αφορά τη σύγκριση των σημείων, από τη νομολογία προκύπτει ότι, όσον αφορά την οπτική, την ακουστική ή την εννοιολογική ομοιότητα των σημάτων, η συνολική εκτίμηση του κινδύνου συγχύσεως πρέπει να στηρίζεται στη συνολική εντύπωση που προκαλούν τα σήματα, λαμβανομένων υπόψη, ειδικότερα, των διακριτικών και κυρίαρχων στοιχείων τους (προαναφερθείσες αποφάσεις SABEL, σκέψη 23, και Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 25).

41 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, το τμήμα προσφυγών δέχθηκε ότι δεν ήταν αναγκαία μια λεπτομερής εκτίμηση για να συναχθεί ότι οι αγοραστές τροφών για σκύλους επρόκειτο να υποπέσουν σε σύγχυση μεταξύ των δύο επίμαχων σημείων, δεδομένου ότι η εννοιολογική και η οπτική ομοιότητά τους είναι πολύ μεγάλη. Προσέθεσε ότι οι διαφορές μεταξύ των δύο σημείων, όταν αυτά τίθενται σε κουτιά τροφών για σκύλους, έστω και αν αυτά τίθενται το ένα δίπλα στο άλλο, είναι ελάχιστα ορατές (σημείο 17 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

42 Πράγματι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα συγκρουόμενα σημεία έχουν το αυτό εννοιολογικό περιεχόμενο, υπό την έννοια ότι δημιουργούν την ιδέα στο ενδιαφερόμενο κοινό ότι η κατανάλωσή τους από τον σκύλο θα προκαλέσει ευχαρίστηση στο κατοικίδιο αυτό.

43 Όσον αφορά την οπτική σύγκριση, πρέπει να σημειωθεί ότι το λεκτικό στοιχείο «happy dog» έχει προεξέχουσα θέση στο σημείο του οποίου ζητείται η καταχώριση. Από την αντιπαραβολή μεταξύ του κυρίαρχου λεκτικού στοιχείου του εν λόγω σημείου και του προγενέστερου λεκτικού σήματος προκύπτει μια οπτική ομοιότητα μεταξύ τους (προαναφερθείσα απόφαση Fifties, σκέψη 37). Πράγματι, η διαφοροποίηση που προκαλείται από την παράθεση των όρων «happy» και «dog» του ενός μετά τον άλλο και η αντικατάσταση του γράμματος «y» από το γράμμα «i» δεν είναι αρκούντως σημαντική για να αναιρέσει κάθε ομοιότητα, καθόσον ο μέσος καταναλωτής σπανίως έχει τη δυνατότητα να προβαίνει σε άμεση σύγκριση των διαφόρων σημάτων αλλά είναι αναγκασμένος να επαφίεται στην ατελή εικόνα που έχει συγκρατήσει στη μνήμη του. Εντούτοις, στο πλαίσιο της συνολικής οπτικής εκτιμήσεως των συγκρουόμενων σημείων, η ύπαρξη εικονιστικών στοιχείων στο σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, έστω και ελάχιστα σημαντικών, όπως είναι το πλαίσιο και τα ιδιαίτερα τυπογραφικά στοιχεία του λεκτικού συμπλέγματος «happy dog» δεν δικαιολογεί το συμπέρασμα ότι υφίσταται πολύ μεγάλη οπτική ομοιότητα.

44 Και αν ακόμα υποτεθεί ότι μπορεί να συναχθεί ότι τα συγκρουόμενα σημεία δεν έχουν οπτική ομοιότητα, ορθά δέχθηκε το τμήμα προσφυγών, εν προκειμένω, την ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως. Λαμβανομένης υπόψη της

ταυτότητας των σχετικών προϊόντων και της εννοιολογικής ομοιότητας των επίμαχων σημείων, στην οποία πρέπει να προστεθεί, από πλευράς ενδιαφερόμενου κοινού, μια προφανής φωνητική ομοιότητα μεταξύ των ως άνω σημείων, οι ενδεχόμενες οπτικές διαφορές μεταξύ των σημείων δεν είναι ικανές να αποκλείσουν τον κίνδυνο συγχύσεως όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα αντιλαμβάνεται το ως άνω κοινό (βλ. επ' αυτού την προαναφερθείσα απόφαση Fifties, σκέψη 46).

45 Η ύπαρξη του κινδύνου συγχύσεως, που διαπιστώνεται με τον ανωτέρω τρόπο, μεταξύ των συγκρουόμενων σημείων δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση με την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας επί του περιγραφικού χαρακτήρα του λεκτικού συμπλέγματος «happy dog». Καθόσον η προσφεύγουσα θέλησε να αναφερθεί στη σχέση την οποία δέχεται η νομολογία μεταξύ του βαθμού της διαφοράς του προγενέστερου σήματος και της εκτάσεως της προστασίας του (προαναφερθείσες αποφάσεις SABEL, σκέψη 24, Canon, σκέψη 18, και Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 20), για να ισχυριστεί, με τον τρόπο αυτό, ότι δεν υφίσταται εν προκειμένω κίνδυνος συγχύσεως λόγω του μικρού διακριτικού χαρακτήρα του προγενέστερου λεκτικού σήματος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία αυτή στερείται ερείσματος.

46 Πράγματι, και αν ακόμα υποτεθεί ότι το λεκτικό σύμπλεγμα «happy dog» μπορεί να θεωρηθεί ως περιγραφικό όσον αφορά τροφές για σκύλους, αφενός, και ότι, κατά συνέπεια, το ίδιο το προηγούμενο λεκτικό σήμα μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει περιορισμένο διακριτικό χαρακτήρα, αφετέρου, πρέπει να σημειωθεί ότι, λόγω της αλληλεξαρτήσεως των σχετικών παραγόντων για την εκτίμηση του κινδύνου συγχύσεως, η ταυτότητα των προσδιοριζόμενων προϊόντων σε συνδυασμό με μεγάλη ομοιότητα των συγκρουόμενων σημείων, όπως αυτή που διαπιστώνεται εν προκειμένω, αρκεί για να συναχθεί η ύπαρξη ενός τέτοιου κινδύνου (βλ. επ' αυτού την απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιανουαρίου 2003, Τ-99/01, Drinks κατά ΓΕΕΑ — Karlsberg Brauerei (MYSTERY), Συλλογή 2003, σ. II-43, σκέψη 36).

47 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος που επικαλείται η προσφεύγουσα πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί της μη εφαρμογής του άρθρου 12 του κανονισμού 40/94

Επιχειρήματα των διαδίκων

48 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι από τα άρθρα 12 του κανονισμού 40/94 προκύπτει ότι τα δικαιώματα του δικαιούχου κοινοτικού σήματος περιορίζονται όταν ένας τρίτος χρησιμοποιεί, για τον προσδιορισμό των προϊόντων του, ενδείξεις, μεταξύ άλλων, περί το είδος, την ποιότητα ή την αξία των εν λόγω προϊόντων. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, η προστασία της οποίας χαίρει το προγενέστερο λεκτικό σήμα δεν επιτρέπει την απαγόρευση της χρησιμοποιήσεως περιγραφικών όρων όπως «happy dog», όπως στην υπό κρίση υπόθεση.

49 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι εξέθεσε την επιχειρηματολογία αυτή στο πλαίσιο της ενώπιον του Γραφείου διαδικασίας, το Γραφείο όμως δεν την εξέτασε «αλλ' ούτε και έλαβε υπόψη το άρθρο 12 του κανονισμού 40/94». Με τον τρόπο αυτό το Γραφείο παρέβη τον κανονισμό αυτό μη τηρώντας τις εφαρμοστέες διατάξεις του.

50 Το Γραφείο ισχυρίζεται ότι το άρθρο 12 του κανονισμού 40/94 δεν μπορεί να εφαρμόζεται στο πλαίσιο διαδικασίας καταχωρίσεως, πράγμα το οποίο έχει δεχθεί το Δικαστήριο στο πλαίσιο της εφαρμογής των απολύτων λόγων απαραδέκτου (απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Μαΐου 1999, C-108/97 και C-109/97, Windsurfing Chiemsee, Συλλογή 1999, σ. I-2779) και βάσει σκέψεων που ισχύουν και στο πλαίσιο διαδικασίας ανακοπής στηριζόμενης στο άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

51 Η SCA Nutrition υποστηρίζει επίσης ότι το άρθρο 12 του κανονισμού 40/94 δεν έχει εφαρμογή σε διαδικασία καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος και ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλείται τη διάταξη αυτή, διότι έχει προφανώς την πρόθεση να χρησιμοποιήσει το κατατεθέν σημείο ως ένδειξη εμπορικής προελεύσεως, δηλαδή ως σήμα, πράγμα το οποίο δεν αντιστοιχεί στην έννοια της θεμιτής χρήσεως, όπως αυτή προσδιορίζεται στο άρθρο 12 του κανονισμού 40/94.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

52 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού 40/94, η προστασία της οποίας χαίρει το προγενέστερο λεκτικό σήμα δεν μπορεί να συνεπάγεται για τους ανταγωνιστές απαγόρευση της χρησιμοποιήσεως περιγραφικών όρων όπως «happy dog» για τα προϊόντα τους.

53 Εντούτοις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι από την εξέταση του συνόλου των εγγράφων που κατέθεσε η προσφεύγουσα κατά τη διοικητική διαδικασία προκύπτει ότι ουδέποτε ανέφερε ρητά το άρθρο 12 του κανονισμού 40/94 ούτε, a fortiori ανέπτυξε επιχειρηματολογία στηριζόμενη στη συγκεκριμένη αυτή διάταξη του εν λόγω κανονισμού.

54 Υπό τις συνθήκες αυτές, η αιτίαση της προσφεύγουσας ότι το τμήμα προσφυγών παρέλειψε να αποφανθεί επί της εφαρμογής στη συγκεκριμένη περίπτωση του άρθρου 12 του κανονισμού 40/94 στηρίζεται σε εσφαλμένη βάση και πρέπει να απορριφθεί.

55 Επιπλέον, και αν ακόμα υποτεθεί ότι το επιχείρημα που περιλαμβάνεται στην έκθεση των λόγων της προσφυγής κατά της αποφάσεως του τμήματος ανακοπών, κατά το οποίο οι ανταγωνιστές πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν ελεύθερα την περιγραφική έκφραση «happy dog», μπορούσε να εκληφθεί από το τμήμα προσφυγών ως έμμεση αλλά αναγκαία παραπομπή στο άρθρο 12 του κανονισμού 40/94, πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο αυτό δεν έχει εφαρμογή στη διαδικασία καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος.

56 Πράγματι, το άρθρο 12 του κανονισμού 40/94, αφορά τους περιορισμούς του δικαιώματος το οποίο παρέχει ένα κοινοτικό σήμα στον δικαιούχο του, στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών. Έτσι, κάποιος που, σε μια υποθετική περίπτωση, προσβάλει το σήμα μπορεί να επικαλεσθεί, ενδεχομένως, τη διάταξη αυτή αμυνόμενος προκειμένου να απαλλαγεί από κάθε είδους μομφή

σχετικά με την προσβολή των δικαιωμάτων του δικαιούχου κοινοτικού σήματος το οποίο αποτελείται, ιδίως, από όρους που προσδιορίζουν την ποιότητα ή άλλα χαρακτηριστικά του οικείου προϊόντος. Επομένως, το άρθρο 12 του κανονισμού 40/94, δεν μπορεί να λαμβάνεται υπόψη κατά τη διαδικασία καταχωρίσεως σήματος, διότι δεν παρέχει στους τρίτους δικαίωμα χρήσεως των όρων αυτών ως σήματος, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, αλλά περιορίζεται στο να διασφαλίζει ότι τρίτοι μπορούν να το χρησιμοποιούν περιγραφικά, ήτοι ως ένδειξη σχετική με την ποιότητα ή τα άλλα χαρακτηριστικά του προϊόντος, υπό την προϋπόθεση ότι η χρήση αυτή γίνεται σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία και το εμπόριο [βλ., κατ' αναλογία, την προαναφερθείσα απόφαση Windsurfing Chiemsee, σκέψη 28, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Οκτωβρίου 2003, T-295/01, Nordmilch κατά ΓΕΕΑ (OLDENBURGER), Συλλογή 2003, σ. II-4365, σκέψεις 55 έως 57].

57 Επομένως, ο δεύτερος λόγος που επικαλείται η προσφεύγουσα πρέπει να απορριφθεί.

58 Από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων προκύπτει ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

59 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα του Γραφείου και της SCA Nutrition, σύμφωνα με τα σχετικά αιτήματά τους. Αντιθέτως, δεδομένου ότι η Provimi δεν διατύπωσε αίτημα περί δικαστικών εξόδων, φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικά της δικαστικά έξοδα, καθώς και σε εκείνα του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα) και της SCA Nutrition Ltd.**

3) **Η Provimi Ltd καταδικάζεται στα δικά της δικαστικά έξοδα.**

Legal Tiili Βηλαράς

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 31 Μαρτίου 2004.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

H. Legal